

POSUDEK VEDOUcíHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE KLÁRY SEDLMAJEROVÉ METODY PŘEKladU
ŘEČNICKÝCH FIGUR V DIVADELNÍCH TEXTECH. FHS UK V PRAZE 2016. Přepřacovaná verze.

ROZSAH: 56 STRAN (včetně bibliografie)

Předložená práce je zaměřená na výzkum vybraných aspektů překladů divadelních textů z anglického do českého jazyka. Tomu je následně uzpůsobená i struktura práce. Ta je teoreticko – praktická. Práce po formální i obsahové stránce odpovídá kritériím pro bakalářské práce na FHS UK.

Teoretická část je logicky strukturovaná a zahrnuje různá filologicko-překladatelská témata sahající od obecného (divadelní texty obecně) až po vysoce specifické lingvisticko-translatologické problémy (překladovost, neekvivalence, funkční ekvivalence apod.) Co se týče konkrétních témat pak bych vyzdvihl zejména zpracování výše uvedené problematiky překládovosti (sc. napětí mezi „svým“ a „cizím“ v překladu), resp. konkrétní opozice (str. 33 a dále), obdobně pak lze ocenit téma (zdroje) neekvivalence (intralingvistické, metalingvistické a extralingvistické faktory /str. 36-39/) a velmi dobře působí i některé části podkapitoly Vybrané problémy překladu divadelních textů (od Str. 42). Špatné není ani zpracování tematiky Specifika překladu divadelních textů (od str. 29), byť zde bych ocenil poněkud více „vstupů“ autorky samotné.

Zdařilá je dle mého názoru rovněž praktická část, přestože se zde můžeme ptát, zda je vzorek dostatečný, či nikoliv, jestli je pojednáno o všech aspektech apod. Z hlediska práce je důležité, že praktická část má jednotnou strukturu a reaguje na většinu vstupů z teoretické části (je cyklická). Rovněž je nutné ocenit volbu autora překládaného textu (byť to má i svá úskalí) i překladatelů samotných. Zde (sc. u překladatelů) autorka skutečně přemýšlela metodicky, neboť zvolila autory velmi schopné, „vypsané“ a erudované, čímž maximálně redukovala riziko, že by (s minimem zkušeností) měla detegovat a komentovat nějaké významné diskrepance, což lze u překládových textů ze dvou natolik odlišných období („předrevoluční“ a „porevoluční“) očekávat (z hlediska normy a dalších zkoumaných aspektů). Rovněž je dobré, že autorka ctí terminologii (věrný překlad, dobová norma) a velmi zkušeným způsobem strukturovala závěry, byť zejména sumarizace praktické části by si zasloužila větší prostor. To je však dáno tím, že na to hledím jako oponent (byť jako vedoucí práce, který má podíl na výsledném produktu), navíc snad o něco zkušenější než autorka.

Naopak vytkl bych některé drobnosti. Například podkapitola 2.1.1. Divadelní texty jako specifický žánr působí značně „roztříštěně“. Je to dáno tím, že autorka na mnoha místech kombinuje „filologické“, „translatologické“ i „pragmatické“ aspekty (str. 8-12) bez nějakého „zlogičtění“ textu v podobě vlastního vstupu do tématu. To je pak viditelné ve srovnání s podkapitolou (následující) 2.1.2. Charakteristika dramatu (od str. 12), kde autorka probírá ne zcela odlišnou tematiku prakticky stejným způsobem. Pouze jedno jsou divadelní texty a druhé je drama. Přitom by pravděpodobně stačilo stručné uvedení čtenáře do kontextu, například nějakým úvodem, kde se čtenář dozví to, jaký je zde rozdíl a jaká je motivace

výběru dané problematiky (čtenáři by pak například bylo jasné, proč je téma o „dialogu“ rozděleno do dvou kapitol nebo proč zde není jednotná terminologie /drama, divadelní texty apod./). Obdobné platí i závěrečné podkapitole teoretické části (2.3.3. Vybrané problémy překladu divadelních textů), kde poněkud arbitrární strukturací podkapitoly autorka poněkud oslabila vyznění segmentu, kde jsou jinak poměrně zajímavé informace (od str. 42).

Čtenáře rovněž pak asi zarazí netradiční výrazivo v textu (zejména u filologicky laděných pasáží), např. „exkluzivní slova“ (přitom jde pouze o slova výlučná, zvláštní a neobyčejná, str.19) či „slova spadající do jádra jazykové slovní zásoby“ (ibid.), důsledek to volby zdrojů z daného období, zde navíc neokomentovaný. Bohužel největší problém mám s paušalizující až „normativní“ rétorikou autorky. Tvrzení typu „*slova divadelního textu nemohou být chápána bez ohledu na celý kontext*“ (str. 20), „*zájmena se v dramatických textech poměrně často užívají nadbytečně a slouží ke zdůraznění hlasového projevu*“ (str.20) či „*české prostředí je obecně neuzpůsobené užití pejorativních výrazů v překladech, tím spíše pak na divadelních prknech*“ (31). To je však většinou bohužel opět dílem nekomentování nebo nekritického přijímání zdrojů. Někdy však paušalizuje i autorka sama, když tvrdí, že „*překladaelé (po roce 1989) nejsou tolik vázání tzv. extralingvistickými faktory*“ (str. 21). To je totiž pravda pouze do jisté míry (je-li to pravda vůbec). Autorka pravděpodobně chtěla konstatovat, že odpadla cenzura, jednotná politika knižního trhu a podobně, na druhé straně vyvstala celá řada jiných extralingvistických faktorů, o nichž se překladatelům v předchozím období ani nesnilo (v dobrém i zlém). Obdobná neobratnost pak může vést k potenciálnímu nepochopení tématu ze strany čtenáře. Například když nám (dle autorky) Rabadán předkládá zdroje *ekvivalence* v překladu (str. 36).

S ohledem na výše uvedené je nutno konstatovat, že práce je poctivá a dokazuje, že se autorka v problematice orientuje. Z toho důvodu navrhuji „velmi dobře“, v případě výborné obhajoby i výše.

V Praze dne 10.9. 2016

PhDr. Radek Eichl, Ph.D.